

de KOT

maandorgaan van
BIOLOGIA MARITIMA
Nederlandse vereniging van
zee-aquariumliefhebbers

Opgericht 12 november 1939

Redactie: M.Bot,
Sportlaan 75, Vlaardingen

8e jaargang nr.5(89)
mei 1958

CONGRES 1958

Na de gehouden enquête bleek het, dat de verlangens van vele leden uitingen naar een congres in Amsterdam op Zaterdag. Het is ons dan ook een genoegen u mede te delen, dat we, dank zij de medewerking van Artis, op Zaterdag 31 mei a.s. de beschikking krijgen over een mooie zaal van het Artis-restaurant. Wij nodigen u dan ook vriendelijk uit om op genoemde datum 's middags om 3 uur in het Artis-restaurant in Amsterdam aanwezig te zijn. Introductie is toegestaan. We hopen u een mooie en interessante middag te bieden met een gratis koffie-maaltijd. Met het oog op dit laatste wil de secretaris graag vóór 24 mei van u een bericht van uw komst ontvangen.

P r o g r a m m a :

- 3.00 - 3.30 uur. Ontvangst en kennismaking.
- 3.30 - 4.15 uur. Lezing van de heer Dr. I. Kristensen over "Broedzorg van zeedieren", met projectie.
- 4.15 - 5.00 uur. Lezing van de heer F. de Graaf, leider van het Artis-aquarium over "Koraalvissen in ons aquarium".
- 5.00 - 5.15 uur. P a u z e .
- 5.15 - 6.15 uur. Lezing van de heer J.H. Kroon over "Aquarium-fotografie in kleur" met projectie van plm. 100 kleurendia's.
- 6.15 - 7.00 uur. Koffiemaaltijd.
- 7.00 - 8.00 uur. Rondleiding door het Artis-aquarium onder leiding van de heer F. de Graaf.

Het bestuur

ENIGE TIPS OM TE KOMEN TOT EEN AESTHETISCH ZEE-AQUARIUM

III

door
J.H. Kroon

Een belangrijk onderdeel van het aquariummeubel is de lichtkap. Ze bestaat uit een houten of metalen kast, waarin zich de verlichting bevindt. Ze wordt boven op het aquarium geplaatst. Is het aquarium achter een schijnmuur of muur gebouwd, dan kan de lichtkap zeer eenvoudig zijn uitgevoerd en desnoods bestaan uit een plank, waarop een paar lampen staan gemonteerd, met eventueel nog een stuk reflecterend metaal er boven.

Bevindt het aquarium zich echter in de kamer, al of niet ingebouwd in een meubel, dat staat het toch wel netjes er een goed afgewerkte lichtkap op te hebben. Deze zou b.v. boven een niet-ingebouwd klein aquarium kunnen bestaan uit een buislamp, gemonteerd met starter in een glazen buis, die aan de bovenzijde van reflecterend materiaal is voorzien en afgesloten door een paar plastic doppen, die tegelijk als voetje fungeren.

In ons aquarium in een meubel gebouwd, dan verdient het aanbeveling om een lichtkap van hout te maken, die bij het meubel past wat betreft vorm en kleur. Voor deze kap moeten we geen meubelplaat of triplex gebruiken, tenzij het watervast is gelijmd. De vochtige lucht in de kap zal n.l. op de duur het hout aantasten.

Het beste kan men dus gewone planken gebruiken. Let er bij de aankoop op, dat deze recht en vlak zijn en geen kwasten bevatten. Omdat vocht het hout steeds doet zwellen en kromtrekken, verdient het aanbeveling de lichtkap van binnen wit te verven of - wat nog beter is - te beplakken met wit formica of een surrogaat hiervan. Dit is wel kostbaar (f. 25,- à f. 35,- per m²), maar het is dan ook ongevoelig voor vocht en hitte en wordt door zeewater niet aangetast. Dit formica kan tevens dienst doen om de lucht- en elektrische leidingen te bedekken, als we die van tevoren in een gezaagde groeve aanbrengen. Op deze wijze is er dus geen leiding te zien en be-

hoeven we ons ook niet te ergeren aan oxydatie van draden, spijkers en schroeven. Als het hout dik genoeg is (3 à 4 cm) kan de groeve het beste in de bovenrand worden aangebracht (zie tekening, G). Deze wordt dan met smalle repen formica afgesloten. Deze repen kunnen eventueel worden geschroefd, zodat men steeds bij de leidingen kan komen.

Behalve de rand wordt ook 't deksel met wit formica beplakt. Dit deksel kan met een plastic pianoscharnier op de rand worden bevestigd.

Wil men buislampen gebruiken, dat is het wel prettig als we de koperen einden met de lamphouders in het hout van de lijst kunnen laten verzinken, of - zo dit niet kan - de koperen eindstukjes tegen zeewater te isoleren met plastic of verf. We zullen meestal die tint van het licht gebruiken, waarbij onze planten het beste groeien. Om het licht van de buislampen te versterken, kan men de kap van binnen wit maken of boven de buislamp een aluminium reflector aanbrengen. Er bestaan mooie, maar kostbare reflectoren, die 100 % meer licht geven. Ik bedoel de Extralum breedstralers, die van een zodanige legering zijn vervaardigd, dat ze een bijna constant reflecterend vermogen bezitten. Ze zijn draaibaar en kunnen het licht dus richten. De prijzen variëren van f. 9,30 voor de 60 cm lengte tot f. 21,75 voor de lengte van 150 cm.

Zoals natuurlijk bekend is, produceren de buislampen weinig warmte en geven ze meer licht bij eenzelfde stroomverbruik dan de gewone lampen. Ze zijn echter duurder in aanschaf. Het voorschakelapparaat kan beter aan de achter-buitenkant van de kap worden gemonteerd.

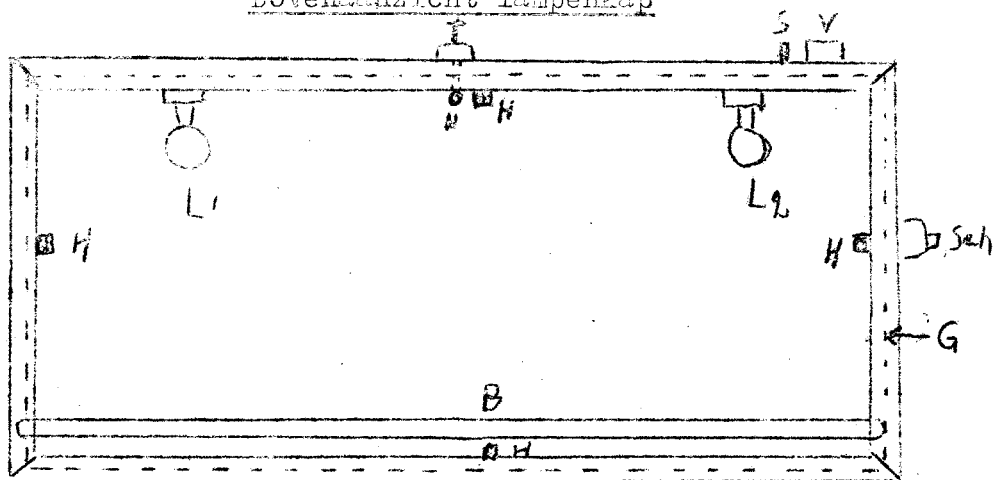
Wie gewone lampen gebruikt, zal bij een grote bak er meer dan één moeten gebruiken. Ze geven meer warmte en kunnen dus wel boven tropische of subtropische aquaria worden gebruikt. Boven een Noordzee-bak zal men ze in warme tijden niet kunnen gebruiken en dus ook een buislamp ter beschikking moeten hebben. In plaats van 2 buislampen zou men b.v. 1 TL en 2 gewone lampen kunnen gebruiken. Wanneer men de TL-buis aan de voorzijde van het aquarium aanbrengt, heeft men met het schoonmaken van de voorruit weinig last en aan de achterkant kunnen dan de gewone lampen worden aangebracht. Deze dienen dan boven de sterke punten in het aquarium te staan (deze liggen op $\pm 1/3$ van de uiteinden af). Op één van die sterke

punten zal de meeste aandacht moeten vallen. Daarboven branden we dan de sterkste lampen.

Heel mooi is het om het licht met behulp van een oude condensorlens of een reflector te bundelen tot een geldere lichtstraal, die in tegenlicht over de rotspartij strijkt. De donkere hoeken van het aquarium kunnen met behulp van het diffuse licht van de TLbuis aan de voorkant opgehelderd worden. Voor een weinig licht in de nacht kunnen wij zorgen met behulp van een scheltransformator en een zwakstroomlampje. Dan kunnen de nachtdieren ook de weg vinden of een vijand zien naderen.

Het spreekt wel vanzelf, dat we in de lichtkap ook roestvrij stalen haken aanbrengen om de dubbele dekruit te dragen. Hiervoor kunnen we een stripje roestvrij staal van 1 mm gebruiken, dat we in de gewenste vorm buigen.

Bovenaanzicht lampenkap

- L 1 en 2   2 lampen
- N   nachtlampje (zwakstroom)
- T   transformator voor nachtlampje
- B   buislamp
- Sch   schakelaar voor B en L
- G   groeve voor het aanbrengen van leidingen
- H   roestvrij stalen haken voor de dekruiten

LITERATUUR
- -
BESPREKING

WIJ LAZEN VOOR U
door
J.Turlings

Deze maand heb ik in de aquarium-literatuur weer een paar interessante artikelen aangetroffen. Het viel me daarbij op, dat de meeste artikelen te vinden zijn in de Franse tijdschriften. De uitgevers van die bladen gaf ik u de vorige keer op.

Misschien mag ik u nu al verklappen, dat het bestuur doende is een weg te vinden, zo, dat deze bladen aan de leden van B.M. kunnen worden uitgeleend.

Wanneer dit plan van het bestuur succes heeft, en daar is een zeer redelijke kans op, dan is er aan de service-verlening weer een belangrijk punt toegevoegd. Een punt, dat in de aquariumwereld vrijwel uniek is.

Sonderbare Teilung einer Wachsrose? A.Kupke pp. 92.

Beschrijving van een wel zeer eigenaardige deling. In een tentoonstellingsbak met *Anemonia sulcata* bevond zich een steenplaat met een zeer scherpe kant. Verschillende malen "reed" de *Sulcata* zonder nadelige gevolgen daar overheen, totdat Kupke opeens bemerkte, dat de scherpe kant de *Sulcata* doormidden sneed. Hoewel de snijvlakken zich nog niet hadden gesloten - dit gebeurde pas later - ging ieder van de helften zijn eigen weg. Resultaat: Kupke is thans door deze kunstmatige deling bezitter van drie *Sulcata*'s!

Artis, jaargang 3 no. 2. Juli/augustus 1957.

Mysteriën van het Mangrovebos, F. de Graaf, pp. 49/52. afb. Interessante beschrijving van dit zoet-, brak-, zeewater-biotop, waarin vele bizarre levensvormen worden aangetroffen. In dit gebied komen de zich in ontwikkeling bevindende zeedieren voor, die zich aan het landleven aanpassen, slijkspringers, wenkkrabben, (verdrinkende)heremietkreeften, enz.

Artis, jaargang 3 no. 3. September/oktober 1957.
Koraalvissen, lastige schoonheden, F. de Graaf. pp. 90-95,
107. afbeeldingen.

Relaas van de moeilijkheden, die het Artis-aquarium heeft ondervonden bij het in leven houden van koraalvissen. Deze dieren zijn in hun natuurlijke milieu gewend aan ideale omstandigheden. Vandaar, dat zij, indien zij onder minder ideale omstandigheden worden gehouden, minder weerstand kunnen bieden.

Het water moet kristalhelder zijn, vrij van verterende afvalstoffen. Het moet zuurstofrijk zijn en een temperatuur hebben, die schommelt tussen 21 en 26° C. Verder worden de ervaringen verteld met de bestrijding van de parasiet *Oodinium ocellatum*. Met de bestrijding werd succes geboekt, waarbij gebruik werd gemaakt van "een bekend bestrijdingsmiddel". Jammer genoeg wordt geen naam genoemd.

Tot slot de moeilijkheid met de samenleving. Dat de behandelwijze van Artis succes heeft, moge blijken uit de resultaten: 3 bassins met koraalvissen, waaronder de eerste importen.

Artis, jaargang 3 no. 4. November/december 1957.

Haringvangst voor Artis. pp. 128 - 137. afb.

Beschrijving van de vangst van haringen voor het aquarium, waartussendoor de moeilijkheden en de oplossing daarvoor worden verteld van transport, het houden van deze vissen en andere wetenswaardigheden.

Artis, jaargang 3 no. 6. Maart 1958.

Bruinvisvangst in Denemarken. pp. 200 - 215. Div. afb., 1 kaart.

Beschrijving van de manier, waarop in Denemarken (Kleine Belt bij Teglgaard) bruinvissen werden gevangen, bestemd voor Artis. Talrijke interessante foto's, waarbij detailopnamen van de bruinvis, illustreren de tekst.

Aquariën und Terrariën, 5e jaargang no. 1. Januari 1958.

Die Strandkrabbe (*Carcinus maenas* L.) im Aquarium. Martin Rauschert. pp. 9 - 10. Afb.

Sumier relaas over de levensgewoonte van de Strandkrab en de ervaringen van de schrijver met het houden van deze dieren in het aquarium.

Tauchfahrt an die Adriatische Küste, Herbert Kraft. pp. 14 - 17. Afb.

Beschrijving van een vangstreis naar de Adriatische Zee. Naar mijn smaak vooral voor hen van belang, die subtropische dieren houden, daar verschillende hier verkrijgbare soorten de revue passeren.

Aquariën und Terrariën, 5e jaargang no. 3. Maart 1958.

Abenteuerliche Fischgestalten aus der Tiefsee. Dr. Kurt Deckert. pp. 74 - 76. Div. afb.

Beschrijving van een aantal vormen van diepzeevissen, zoals ze door William Beebe zijn waargenomen tijdens zijn diepzee-onderzoek met de Batysphere.

Kugelfische laichen. Dr. Henneberg. pp. 89.

Mededeling over de ei-afzetting van *Tetraodon leirus*. Beschrijving van de paring en opfok. Paring geschiedde in een bak van 120 x 48 x 38. Er werden $\pm$ 100 eieren afgezet. Als voedsel diende potinfusie. Aantal jongen verminderde langzaam. Na vier weken nog 3 à 4 stuks over. Kweektemperatuur 25 - 30° C.

Notre Aquarium. Jaargang 8 nr. 3. Maart 1958.

Nouveautés. J. Garnaud. pp. 63.

Opgaaf van een aantal (Franse) adressen, die zich bemoeien met het vervaardigen van isolatiematerialen, die zeewaterbestendig zijn en kunnen worden gebruikt voor een zeewater-aquarium.

l'*Astroïdes calycularis*. J. Garnaud. pp. 64 - 65. Afb.

Astroïdes c. is een koraal in de Meddellandse Zee met een levendige geel-oranje kleur. Het is, zoals te verwachten, een plankton-eter. In het aquarium kunnen we voederen met *Artemia* of mossel vlees ter grootte van een speldeknop.

Afwisselend moet iedere dag tenminste de helft van de aanwezige dieren worden gevoederd, waarbij men vooral rustig te werk moet gaan, daar de dieren zich anders terugtrekken, waardoor het voederen een langdurig karwei zou worden.

Schrijver heeft deze soort bijna een jaar in zijn bak gehad. Deze soort komt voor in de Golf van Napels, bij Bône en Algiers, maar is verder tamelijk zeldzaam.

Aquaristiek, 3e jaargang nr. 10. Oktober 1957.

Über die häufigsten Flachseemuscheln der nordfrieschischen Insel Amrum. Hansjoachim Apelt. pp. 121 - 123.

In dit artikel worden een aantal schelpdieren beschreven, die niet alleen op Amrum worden aangetroffen, maar die u heel gemakkelijk ook op onze stranden zult vinden: Strandgapers, Boormossel, Mossel, Kokkel, Oester en andere. Aan ieder schelpdier wordt een klein stukje gewijd, waarin iets wordt verteld over uiterlijk, voorkomen en leefwijze. Een artikeltje voor de verzamelaar; maar ook voor hen, die ook eens schelpdieren in hun bakken willen proberen.

----- SAMENWERKING ? -----

Op 26 maart j.l. had ten huize van onze voorzitter een bespreking plaats tussen enerzijds de directie van "Het Zee-aquarium" te Scheveningen en anderzijds een delegatie van het bestuur van onze vereniging.

Op deze bijeenkomst werd een belangengemeenschap besproken, welke zou kunnen worden gestimuleerd door het bijsluiten in ons maandblad van de prijscouranten van "Het Zee-aquarium", waardoor onze leden meer op de hoogte kunnen worden gesteld van de mogelijkheid tot het verkrijgen van Atlantische dieren. "Het Zee-aquarium" doet namelijk geen aanbiedingen voor Noordzee-dieren.

Verder werd besproken aan de leden van onze vereniging een reductie toe te staan bij aankoop van deze dieren, zodat zij niet de volle, in de officiële prijscourant genoemde, prijs zullen behoeven te betalen.

De directie van "Het Zee-aquarium" ging hiermede accoord, zodat voortaan onze leden OP VERTOON VAN HUN LIDMAATSCHAPSKAART van onze vereniging een reductie van 10% zullen kunnen krijgen. Genoemde directie voert nog onderhandelingen met de wederverkopers/handelaren in verschillende plaatsen, dat ook zij deze reductie van 10 % zullen verlenen aan leden van B.M.

Het bestuur.

'Dit blad verschijnt de 15e van elke maand.

HET PLANKTON VAN SCHOUWEN

door
Jan Lucas

Op Schouwen is dit jaar ook op het plankton geteld. Dit in tegenstelling tot het kamp in 1950, toen speciaal de dijken zijn onderzocht. In de haven van Zierikzee werd overdag wat gevestigd, in die van Zijpe 's nachts.

Het voornaamste doel van de dagvangst was om "een der heerlijkste schepselen", de pissebed *Paragnathia fornica*, die ook op Tholen was gevonden, nu ook van Schouwen te kennen. We slaagden volkomen: hij bleek er "redelijk veel" voor te komen. Het betrof opnieuw vrijzwemmende larven, die zich op een luw plekje hadden verzameld en door enkele gediensdige Zierikzee-ertjes voor ons uit het vuile water werden opgevestigd. Tenslotte waren zij toch al aan het zwemmen; waarom dus ons zelf vuil te maken?

De nachtvangsten zijn van een geheel andere aard en van Zijpe kennen we *Paragnathia* dan ook niet. Met een zwaaiende lamp gewapend, begaven enige lieden, telkens andere, zich door de donkere nacht naar Zijpe, om daar het steeds naar voortstromende water te verlichten.

Dit moet een konisch gezicht zijn naar de mening van allerlei zeevezens, en nieuwsgierig verdringen zij zich rond de lamp. Maar o weel! Een net ploft neer en ze zijn gevangen en vele bekopen hun nieuwsgierigheid met de dood.

Opvallend was het verschil in bezoek: de ene dag dit, de andere dag dat. Zo kwamen de eerste 2 dagen enige Wormen op de lamp af, maar de derde dag geen. De eerste dag leverde een enkele Geep op, de tweede dag een Snotdolf, de derde dag een menigte aan Zeenaaldjes (zowel de grote als de kleine). Hier onder een overzicht van wat we zo-al vingen:

Vissen, Geep, Horsmakreel, Snotdolf, Sprot, grote en kleine Zeenaald en Stekeltjes. Van de grotere soorten alleen jonge exemplaren.

Pantopoda (Zeespinnen). Regelmatig krijgen we ook niet-planktonische dieren op onze lamp, o.a. Zeespinnen. Ook ditmaal weer, en wel *Nymphon rubrum*.

Crustacea (Kreeftachtigen). Ten midden van vele piepjonge Zwen-

krabbetjes zwommen ook enkele Strandkrabbetjes en natuurlijk heel wat Garnalen. Ook Pissebedden waren aanwezig: veel Aagaatpissebedden (*Euridyce pulchra*), minder Staafpissebedden (*Idothea linearis*). Verder Aasgarnaaltjes; natuurlijk de grote *Praunus flexuosus* en verder *Gasterosaccus spinifer*, welke soort we tot nu toe nog niet op de lamp kregen. Nieuw voor de lichtvangst was ook een van de 2 soorten Cumacea, grappige kreeftachtige diertjes: een opgezwollen voorste stuk en een lange staart er aan. Van deze groep krijg je vooral nog al eens de soort *Bodotria scorpiodes*, waarbij over het voorste stuk een kiel loopt en ongeveer 8 mm groot is. Ook nu was deze soort present, maar bovendien nog een tweede soort, n.l. *Lamprops fasciata*, die daarmee voor het eerst op onze lamp af kwam.

Borstelwormen. Zoals in het eerste gedeelte reeds is gezegd, was ook deze groep present, n.l. met enkele voortplantings-individueen van de "Ambergele zeeduizendpoot", *Nereis succinea*. Aan dit hele beest is niets ambergeels te zien, of het zouden de kleine gele kaakjes moeten zijn. Verder verschenen er nog exemplaren van 2 *Autolytus*-soorten, n.l. *Autolytus cornutus* en de soort, die in het artikel van Dr. Korrington over de bewoners van de Zeeuwse Oesters *Autolytus aurantiacus* wordt genoemd.

Dat waren de vangsten op de lamp, die onze kennis van Schouwen weer hebben verbeterd.

Uit: "Het Zeepaard", augustus 1957, jaargang 17, no. 4.

----- OP NAAR ARTIS -----

Natuurlijk gaan we allemaal naar Artis op Zaterdag 31 mei a.s. Hoe u daar komt?

Van het Centraal Station af neemt u tramlijn 9 of buslijn 11 naar de Plantage Middenlaan, alwaar u op nummer 41 het punt van samenkomst zult vinden.

We beginnen om 3 uur 's middags.

ZEEWIEREN BIJ CAMPERDUIN

door
J.Th. Koster

De golfbrekers voor onze westkust vertonen een bepaalde wieren-begroeiing in de littorale zône.

Een golfbreker voor het restaurant te Camperduin bleek op 10 mei 1957 de volgende soorten te herbergen :

Zuidzijde.

Hoogste begroeiing op beton een dichte zône van *Porphyra umbilicalis* (L.) Kütz; hierin weinig groepjes van *Blidingia minima* (Naeg. ex. Kütz.) Kulin.

Hieronder meestal op graniet-, doch ook op basaltblokken, groene plekken vormend als enige begroeiing *Ulothrix flacca* (Dillw.) Thuret.

Noordzijde:

Op beton groeiend een dichte zône van *Blidingia minima*, gemengd met nauwelijks vertakte en daardoor moeilijk van *E. intestinalis* te onderscheiden *Enteromorpha compressa* (L.) Grv.; in deze zône zeer weinig *Porphyra umbilicalis*.

Een los basaltblok aan de strandzijde, bovenaan driekantig, was daar met groene plekken aldus begroeid :

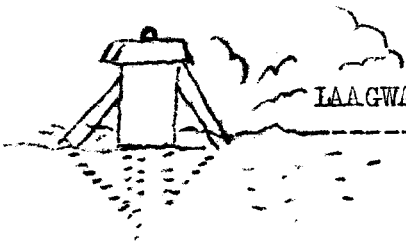
op de N.O.-zijde *Ulothrix flacca* en *Urospora penicilliformis* (Roth) Aresch. gemengd,

op de zuidzijde *Blidingia minima*.

Uit: "Het Zeepaard", jaargang 18, no. 1. februari 1958.

KOPLJ voor een volgend nummer van DE KOR moet uiterlijk een maand vóór de verschijningsdatum van dat nummer in het bezit van de redactie zijn om eventueel in dat nummer te kunnen worden opgenomen!

NATUURLIJK KOMEN ER VELEN KIJKEN NAAR UW AQUARIUM.
MAAR MAAKT U DAN OOK PROPAGANDA VOOR ONZE VERENIGING ?
WIN EEN NIEUW LID!

LAAGWATERTIJDEN voor HOEK VAN HOLLAND (1958)

Datum	1e tij	cn.min NAP	2e tij	cn.min NAP	Maan
1 juni	9.55	67	22.18	57	VM
4 juni	12.06	73	--	--	--
7 juni	1.49	90	14.13	64	--
8 juni	2.36	85	15.10	57	--
9 juni	--	--	--	--	LK
11 juni	4.32	87	17.15	58	--
14 juni	7.42	92	20.06	77	--
15 juni	8.20	94	20.46	84	--
17 juni	--	--	--	--	NM
18 juni	10.50	75	23.14	85	--
21 juni	0.41	84	12.47	61	--
22 juni	1.16	84	12.43	67	--
24 juni	--	--	--	--	EK
25 juni	3.17	85	15.58	53	--
28 juni	7.47	59	20.09	49	--
29 juni	8.49	60	21.09	57	--

Westkapelle 2.37 uur vroeger,
 Scheveningen 0.25 uur later,
 Den Helder 9.06 uur vroeger,

Tholen 1.00 uur vroeger,
 IJmuiden 1.03 uur later,
 Delfzijl 4.30 uur vroeger.

Algemeen secretaris: J.H.Kroon, Leeuwerikstraat 8, Leiden.
 Inlichtingen over en aanmelding voor het lidmaatschap;
 alle algemene correspondentie betreffende de vereniging

Gehele of gedeeltelijke overname van artikelen en/of illustraties alleen geoorloofd met schriftelijke toestemming van de redactie.